

Zittingsdocument

B9-0128/2024

5.2.2024

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van verklaringen van de Raad en de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over Russiagate: beschuldigingen van Russische inmenging in de democratische processen van de Europese Unie (2024/2548(RSP))

Beata Szydło, Ryszard Czarnecki, Anna Fotyga, Angel Dzhambazki, Jacek Saryusz-Wolski, Jadwiga Wiśniewska, Bogdan Rzońca, Beata Mazurek, Dominik Tarczyński, Adam Bielan, Witold Jan Waszczykowski, Joachim Stanisław Brudziński, Roberts Zile, Elżbieta Rafalska, Charlie Weimers, Waldemar Tomaszewski, Hermann Tertsch, Andżelika Anna Możdżanowska
namens de ECR-Fractie

Resolutie van het Europees Parlement over Russiagate: beschuldigingen van Russische inmenging in de democratische processen van de Europese Unie (2024/2548(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn resolutie van 1 juni 2023 over buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie¹,
 - gezien zijn resolutie van 9 maart 2022 over buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie²,
 - gezien zijn resolutie van 23 november 2016 over de strategische communicatie van de EU in reactie op negatieve EU-propaganda door derden³ en zijn aanbeveling van 13 maart 2019 aan de Raad en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid bij het opmaken van de balans ten aanzien van de door de EDEO gegeven follow-up twee jaar na het EP-verslag over strategische communicatie van de EU in reactie op negatieve EU-propaganda door derden⁴,
 - gezien het “Strategisch kompas inzake veiligheid en defensie – Voor een Europese Unie die haar burgers, waarden en belangen beschermt en bijdraagt aan de internationale vrede en veiligheid”, zoals aangenomen door de Raad op 21 maart 2022 en bekrachtigd door de Europese Raad op 24 maart 2022,
 - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat een internationaal team van onderzoeksjournalisten in een artikel in “The Insider” heeft aangetoond dat Tatjana Ždanoka uit Letland, die al sinds geruime tijd lid van het Europees Parlement is, meer dan tien jaar in dienst is geweest als agent bij de Russische inlichtingendiensten; overwegende dat mevrouw Ždanoka reeds in 2014 door de Letse veiligheidsautoriteiten aan een onderzoek is onderworpen, omdat zij ervan beschuldigd werd als Russische agent op te treden die de publieke opinie beïnvloedt;
- B. overwegende dat dit niet het eerste geval is van een lid van het Europees Parlement dat spionagewerk zou hebben uitgevoerd voor Rusland, waarbij Béla Kovács, lid van de extreemrechtse partij Jobbik, op soortgelijke gronden door de Hongaarse autoriteiten is veroordeeld;
- C. overwegende dat een analyse van de openbare interventies, stemverslagen, wetgevingswerkzaamheden en gesponsorde evenementen van de leden van het Europees Parlement erop wijst dat de zaak van Tatjana Ždanoka wellicht niet op zichzelf staat en dat meer leden van het Europees Parlement banden kunnen hebben met

¹ PB C, C/2023/1226, 21.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1226/oj>.

² PB C 347 van 9.9.2022, blz. 61.

³ PB C 224 van 27.6.2018, blz. 58.

⁴ PB C 23 van 21.1.2021, blz. 152.

de Russische inlichtingendienst, ondanks de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne; overwegende dat verschillende leden van het Europees Parlement sinds 2014 de bezette gebieden van Oekraïne en Georgië hebben bezocht en in Syrië zijn ontvangen door de bloedige dictator Bashar al-Assad, wat in strijd is met EU-sancties en de nationale wetten, terwijl ze worden gebruikt als propaganda-instrument van het regime;

- D. overwegende dat in 2018 en 2019 Elizaveta Peskova, de dochter van Vladimir Poetins woordvoerder, Dmitry Peskov, als stagiaire bij een lid van het Europees Parlement werkte;
- E. overwegende dat andere EU-instellingen minder transparant zijn dan het Europees Parlement en dat Russische invloed daar bijgevolg nog moeilijker aan het licht te brengen en te bestrijden is; overwegende dat het meest voor de hand liggende voorbeeld van Russische speciale operaties binnen de EU de aanleg van de Nord Stream-pijpleidingen was, met de stilzwijgende instemming van bepaalde EU-ambtenaren, die nooit naar behoren is onderzocht;
- F. overwegende dat Rusland met behulp van zijn agenten die de publieke opinie beïnvloeden desinformatie van een ongekende kwaadwilligheid en omvang heeft gecreëerd en verspreid, door banden te smeden met extreemlinkse en extreemrechtse politieke partijen in de EU en door gebruik te maken van traditionele mediakanalen en socialemediaplatforms om zowel de burgers in eigen land als de internationale gemeenschap te misleiden; overwegende dat er tal van “Russlandversteher”-politici zijn binnen de grootste politieke partijen, met name voormalige Duitse, Oostenrijkse en Franse leiders op hoog niveau, met Gerhard Schröder als meest symbolische voorbeeld, die weliswaar openlijk door het Kremlin worden betaald, maar toch hun pro-Russische invloed binnen zowel de binnenlandse als de Europese politiek uitoefenen;
- G. overwegende dat deze acties, die deel uitmaken van een strategie voor hybride oorlogvoering en een schending van het internationaal recht vormen, burgers misleiden en hun stemgedrag beïnvloeden, tweedracht zaaiende debatten aanwakkeren, verdeeldheid veroorzaken, polariseren en misbruik maken van de kwetsbaarheden van samenlevingen, de integriteit van democratische verkiezingen en referenda verstoren, wantrouwen wekken in nationale regeringen en overheidsinstanties en erop gericht zijn om de Europese democratieën te destabiliseren, en daarom een ernstige bedreiging vormen voor de veiligheid en soevereiniteit van de EU en de lidstaten;
- H. overwegende dat Russische desinformatie- en propagandacampagnes ook een indirecte invloed hebben op de opinievorming in Europa door zich te richten op de Russischtalige diaspora, vooral in landen met een grote Russischtalige bevolking, zoals Duitsland (meer dan drie miljoen), Letland en Estland;
- I. overwegende dat Rusland reeds lang de eeuwenoude tactiek van “verdeel en heers” toepast, door zich te mengen in de interne aangelegenheden van de EU-lidstaten en door verdeeldheid binnen samenlevingen en tussen naties te veroorzaken, waarbij het zowel economische druk uitoefent, zoals het stopzetten van het Nord Stream-project, als vijandige propaganda voert;
- J. overwegende dat de energieafhankelijkheid van de EU van Rusland enorme problemen heeft veroorzaakt voor haar energiezekerheid sinds het begin van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de kortzichtigheid van bepaalde lidstaten aan het licht

- heeft gebracht, ondanks de vele waarschuwingen, voornamelijk van de landen in Midden- en Oost-Europa, tegen het versterken van de betrekkingen met Rusland;
- K. overwegende dat aan de vooravond van de Europese verkiezingen van 2024 meer inmenging en informatiemanipulatie van Rusland wordt verwacht;
- L. overwegende dat Rusland migranten naar de buitengrenzen van de EU heeft vervoerd als onderdeel van zijn hybride strategieën voor buitenlandse inmenging om de EU en haar lidstaten te provoceren, bijvoorbeeld in het najaar van 2021 aan de grenzen met Polen, Litouwen en Letland en in 2023 aan de grens met Finland; overwegende dat deze hybride pogingen tot inmenging ook de vorm aannemen van het verspreiden van desinformatie en zo de samenlevingen in de EU polariseren;
- M. overwegende dat Russische financiering van politieke activiteiten en politici binnen de Europese Unie vóór en na 24 februari 2022 nog steeds door onderzoeksjournalisten en deskundigen aan het licht wordt gebracht en dat grondig onderzoek nodig is om de medeplichtigen ter verantwoording te roepen;
- N. overwegende dat Rusland toenadering zoekt tot extreemlinkse en extreemrechtse partijen, politieke figuren en bewegingen om ze in te zetten als spelers binnen de EU-instellingen om Russische standpunten en proxyregeringen te rechtvaardigen, alsook te lobbyen voor sanctieverlichting en de gevolgen van internationaal isolement te verzachten;
- O. overwegende dat verschillende publieke figuren uit de EU-lidstaten, waaronder voormalige regeringsleiders en kabinetsleden, zoals Gerhard Schröder, Wolfgang Schäussel, François Fillon, Karin Kneissl en Paavo Lipponen, goedbetaalde functies hebben bekleed in door Kremlin gecontroleerde energiebedrijven; overwegende dat sommigen van hen, zelfs na de grootschalige Russische invasie van Oekraïne, hebben besloten om zich niet terug te trekken en zich verder te laten betalen met het bloedgeld van het Kremlin, met de stille medeplichtigheid van hun politieke partijen;
- P. overwegende dat Rusland actief betrokken was bij de ondersteuning van de separatistische campagne van Catalonië, waarbij desinformatie werd verspreid en trollenboerderijen en clickfarms werden opgezet, en dat Rusland zelfs heeft aangeboden om 10 000 soldaten en geld te sturen naar Catalonië zodat het land zijn schulden kon aflossen als er onafhankelijkheid zou worden uitgeroepen;
1. verwacht dat de Letse autoriteiten een strafrechtelijk onderzoek op het gebied van contraspionage instellen naar de activiteiten van Tatjana Ždanoka op basis van het door “The Insider” gepubliceerde bewijsmateriaal;
2. is ingenomen met het besluit van Voorzitter Metsola om een onderzoek in te stellen naar de zaak van mevrouw Ždanoka binnen het Parlement en om de zaak voor te leggen aan het raadgevend comité voor het gedrag van de leden; is van mening dat de handelingen van mevrouw Ždanoka duidelijk in strijd zijn met de gedragscode, met name artikel 1, punten a) en b), artikel 2, punt a), en artikel 3 daarvan, en verzoekt de Voorzitter gebruik te maken van haar bevoegdheden om een met redenen omkleed besluit op te leggen waarbij mevrouw Ždanoka wordt geschorst voor alle werkzaamheden van het Parlement;

3. dringt aan op verdere snelle actie en meer doeltreffende maatregelen in het Europees Parlement om mogelijke infiltratie door Russische en andere vijandige inlichtingendiensten aan te pakken;
4. verzoekt de Commissie een intern onderzoek in te stellen naar de behandeling van de Nord Stream-zaak en de Russische invloed tijdens het plannings- en bouwproces van de pijpleidingen;
5. herhaalt zijn bezorgdheid over onthullingen dat Rusland steun verleende aan separatistische bewegingen in de EU in het kader van zijn pogingen om het Westen te destabiliseren; betreurt in dit verband de kwestie van de Spaanse separatistische bewegingen die in 2017 een poging tot staatsgreep hebben ondernomen, die heeft geleid tot een ernstige verstoring van de werking van de overheidsinstellingen en tot een lange periode van instabiliteit die tot op de dag van vandaag aanhoudt;
6. stelt met bezorgdheid vast dat uit een gepubliceerd verslag van het Europees Centrum voor de bestrijding van hybride dreigingen en de Commissie is gebleken dat de activiteiten van Rusland om Spanje te destabiliseren varieerden van steun aan separatistische bewegingen tot cyberoperaties en directe investeringen, waarmee het de integriteit en functionaliteit van de Spaanse democratie probeerde te ondermijnen en te schaden; merkt voorts op dat enkele van deze operaties de organisatie van rellen inhielden, waarbij honderden rechtshandhavers gewond raakten en een Franse burger op de luchthaven El Prat om het leven kwam;
7. neemt kennis van de lopende strafrechtelijke procedures in Spanje waarin de onderzoeksrechter beweert voldoende bewijs te hebben dat Rusland zowel economische als militaire steun heeft geboden aan handlangers van Carles Puigdemont, de toenmalige president van de regio Catalonië; merkt bovendien op dat het Spaanse nationale hooggerechtshof formeel heeft verzocht om een onderzoek in te stellen naar Carles Puigdemont en andere leden van de separatistische partijen wegens de beschuldiging van terreurdaden in verband met de poging tot staatsgreep in 2017, aangezien de rechters van oordeel zijn dat er voldoende bewijs is van hun deelname aan de organisatie van rellen en terroristische daden;
8. veroordeelt het feit dat Rusland, volgens de getuigenis van Víctor Tarradellas, voormalig lid van de partij van Carles Puigdemont, bevoegd voor internationale betrekkingen, heeft aangeboden om 10 000 soldaten te sturen en de Catalaanse regionale schuld af te betalen als Catalonië het Oekraïense grondgebied van de Krim zou erkennen als grondgebied van de Russische Federatie;
9. benadrukt dat strafrechtelijke onderzoeken op grond van spionage onder de bevoegdheid van de lidstaten vallen; stelt met tevredenheid vast dat verschillende EU-landen speciale onderzoekscommissies hebben ingesteld die erop gericht zijn de Russische invloed tegen te gaan, terwijl andere landen die onlangs hebben opgeheven; betreurt dat degenen die eigenlijk moeten worden beloond voor het ontmantelen van Russische en Belarussische spionagenetwerken en het doeltreffend bestrijden van hun hybride oorlogvoering, in sommige gevallen op politieke gronden worden vervolgd in plaats van specifieke bescherming te krijgen van nationale autoriteiten;
10. veroordeelt met klem voormalige hooggeplaatste politici die kort nadat ze hun politieke carrière in eigen land hebben beëindigd overstappen naar Russische loondienst;

beschouwt dit als een duidelijk belangenconflict en dringt erop aan dat de lidstaten regelgeving vaststellen die voormalige premiers en kabinetsleden verbiedt om posities in overheidsbedrijven uit Rusland, China, Iran of andere autocratische staten te aanvaarden;

11. is bezorgd over het Russische beleid waarbij cultuur als wapen wordt gebruikt om de doelstellingen van het Kremlin te verwezenlijken en waarbij Russische burgers die op dit gebied werkzaam zijn, worden gebruikt als spionnen en agenten die de publieke opinie beïnvloeden;
12. waarschuwt ervoor de grenzen van de EU open te stellen voor Russische burgers die het land proberen te verlaten om hun militaire dienstplicht te ontvluchten of te ontsnappen aan de ontbering als gevolg van de sancties; beklemtoont dat sommigen van hen, nadat ze zich op het grondgebied van EU-lidstaten hebben gevestigd, een actieve rol zouden kunnen spelen bij het bevorderen of ondersteunen van de verspreiding van het Russische verhaal en de Russische propaganda, zoals dat reeds in Georgië en Servië is gebeurd;
13. veroordeelt met klem dat Rusland illegale migranten als wapens gebruikt en hen onder dwang naar het grondgebied van de EU stuurt om tweedracht, verdeeldheid en wantrouwen te zaaien;
14. waarschuwt dat Russische spionageactiviteiten in Europa toenemen, wat blijkt uit het feit dat de contra-inlichtingendiensten in de lidstaten een groot aantal netwerken hebben blootgelegd;
15. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de lidstaten, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de Europese Dienst voor extern optreden, de NAVO en de Russische autoriteiten.